

EETTISTÄ ILMOITUSKANAVAA KOSKEVAT OHJEET

Eettisen ilmoituskanavan tarkoitus

Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetussa laissa (1171/2022) säädetään kunnan velvollisuudesta ottaa käyttöön sisäinen ilmoituskanava rikkomista koskevan tiedon ilmoittamista ja ilmoituksen perusteella toteutettavia toimenpiteitä varten. Tämä ohje sisältää tiivistyksen lain keskeisestä sisällöstä. Henkilöstön on suositeltavaa tutustua lain lyhentämättömään sisältöön oikeusministeriön ylläpitämän Finlex-lakikirjaston kautta.

Eettisen ilmoituskanavan kautta voidaan ilmoittaa lainvastaisesta, epäeettisestä tai kunnan arvojen tai ohjeistusten vastaisesta toiminnasta. Ilmiantojärjestelmän tavoitteena on varmistaa, että päivittäisessä hallinnossa noudatetaan asianmukaisesti päätöksenteko- ja valvontajärjestelmän periaatteita.

Sonkajärven kunnan eettisen ilmoituskanavan kautta voi tehdä ilmoituksen myös kunnan tytäryhtiötä koskevassa asiassa.

Sonkajärven kunnan eettinen ilmoituskanava on tarkoitettu kunnan tai kunnan tytäryhtiön henkilöstön käyttöön.

Eettisen ilmoituskanavan kautta tulleiden ilmoitusten käsittely

Kunnan on nimettävä ilmoituksen käsittelystä vastaava henkilö tai henkilöt, joiden on voitava hoitaa tehtävänsä puolueettomasti ja riippumattomasti. Ilmoituksia saavat käsitellä vain kunnan tähän tehtävään nimeämät henkilöt. Sonkajärven kunnassa ilmoituksien käsittelystä vastaa käsittelyryhmä, johon kuuluvat kunnanjohtaja, kunnansihteeri, työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutettu ja tietosuojavastaava. Käsittelyryhmä on toimivaltainen kun vähintään kolme jäsentä viidestä on paikalla. Kukaan käsittelyryhmän jäsenistä ei käsittele ilmoituksia yksin. Käsittelyryhmän jäsen ei voi osallistua asian käsittelyyn, jos ilmoitus koskee käsittelyryhmän jäsentä itseään. Vain käsittelyryhmän jäsenillä on pääsy ilmoituksiin ilmoituskanavan kautta.

Sisäisessä ilmoituskanavassa ilmoituksen voi tehdä kirjallisesti intranetistä löytyvän linkin kautta. Käyttöön otettava ilmoituskanavatyökalu täyttää direktiivissä vaadittavat tietoturvamääritykset ja yksityisyydensuojan. Ilmoituksia on myös mahdollista tehdä suullisesti puhelimitse tai henkilökohtaisessa tapaamisessa ottamalla yhteyttä käsittelyryhmän jäseneseen. Yhteydenotosta tulee käydä ilmi, että yhteydenottajan tarkoituksena on tehdä ilmoitus eettisen ilmoituskanavan kautta.

Ilmoitukseen ei ole tarpeen liittää todistusaineistoa väärinkäytöksen tapahtumisesta. Riittää, että ilmoitus on tehty ilmoittajan parhaan tiedon mukaan, rehellisesti ja vilpittömässä mielessä. Mitä yksityiskohtaisempi ilmoitus kuitenkin on, sitä paremmin väärinkäytösepäilyä voidaan tutkia.

Ilmoittajalle toimitetaan kirjallinen vastaanottoilmoitus seitsemän päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.

Ilmoitusten käsittelystä vastaavat henkilöt selvittävät ilmoituksen paikkansa pitävyyden ja puuttuvat tarvittaessa ilmoitettuun rikkomuksiin. Ilmoituksen käsittelystä vastaavan henkilön on annettava ilmoittajalle kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottoilmoituksen toimittamisesta tieto siitä, mitä toimenpiteitä ilmoituksen perusteella toteutetaan. Kunnan käyttöön ottama ilmoituskanava mahdollistaa teknisesti myös nimettömien ilmoitusten tekemisen. Ilmoituskanavasta annetun lain mukaan nimettömien ilmoitusten perusteella ei tarvitse toimittaa ilmoittajalle vastaanottoilmoitusta tai toteuttaa toimenpiteitä. Ilmoitusten käsittelystä vastaavat voivat kuitenkin näin tehdä harkintansa mukaan myös nimettömänä tehtyjen ilmoitusten osalta, mikäli ilmoituksesta löytyvät riittävät tiedot asian käsittelemiseksi, esitetty väite on uskottava ja väitetty rikkomus kuuluu ilmoituskanavasta annetun lain soveltamisalaan.

Eettisen ilmoituskanavan kautta tehtävän ilmoituksen voi tehdä myös oikeuskanslerinviraston keskitettyyn ilmoituskanavaan, mikäli

- 1) organisaatiossa ei ole sisäistä ilmoituskanavaa tai ilmoittajalle ei ole annettu mahdollisuutta ilmoittaa sisäisen ilmoituskanavan kautta;
- 2) ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, ettei sisäisen ilmoituksen perusteella ole ryhdytty toimenpiteisiin säädetyssä määräajassa;
- 3) ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, että rikkomiseen ei voida puuttua tehokkaasti sisäisen ilmoituksen perusteella; tai
- 4) ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, että hän on vaarassa joutua ilmoittamisen johdosta vastatoimien kohteeksi.

Keskitetyn ilmoituskanavan toiminnasta vastaa oikeuskanslerinvirasto. Oikeuskanslerinvirasto siirtää ilmoituksen kunnalle ilmoituksen paikkansa pitävyyden selvittämistä varten.

Ilmoitusten käsittelystä vastaavat henkilöt ovat salassapitovelvollisia ilmoittajan tai ilmoituksen kohteen henkilöllisyydestä tai muusta sellaisesta tiedosta, josta henkilöllisyys voidaan päätellä suoraan tai epäsuorasti, on velvollinen pitämään tiedon salassa. Ilmoituksen käsittelystä vastaava henkilö saa salassapitovelvollisuuden estämättä antaa tiedon ilmoittajan ja muiden ilmoituksessa mainittujen henkilöiden henkilöllisyydestä ilmoituksessa nimetyille henkilölle, toimivaltaiselle viranomaiselle, esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle, mikäli se on tarpeen ilmoituksen paikkansa pitävyyden selvittämistä tai käsittelyä varten. Ilmoitusten käsittelystä vastaavien henkilöiden on lisäksi annettava ilmoittajalle kirjallinen selvitys salassa pidettävien tietojen ilmaisemisen syistä.

Vastaanotetut ilmoitukset on merkittävä asianhallintarekisteriin tai muulla tavalla rekisteröitävä. Jos ilmoitus tehdään henkilökohtaisessa tapaamisessa, on tapaamisesta laadittava pöytäkirja. Ilmoittajalle on varattava mahdollisuus tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirja. Suullinen ilmoitus voidaan tallentaa ilmoittajan suostumuksella.

Kunnan on poistettava ilmoituskanavien kautta tulevat tiedot viiden vuoden kuluttua ilmoituksen saapumisesta, jollei niiden säilyttäminen ole välttämätöntä tässä tai muussa laissa säädettyjen oikeuksien tai velvoitteiden toteuttamista varten taikka oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi. Henkilötiedot, joilla ei selvästi ole merkitystä ilmoituksen käsittelyn kannalta, on poistettava ilman aiheetonta viivytyksiä.

Ilmoituksen tekemisen vaikutukset

Eettiseen ilmoituskanavaan ilmoituksen tekemisen on mahdollista saada suojelua vastatoimia vastaan. Suojelun yleisenä edellytyksenä on, että ilmoittajalla on ilmoittamishetkellä perusteltu syy uskoa, että rikkomista koskeva tieto pitää paikkansa ja että tällainen tieto kuuluu ilmoituskanavasta annetun lain soveltamisalaan. Ilmoittajan suojelun edellytyksenä on, että ilmoitus kunnan toiminnassa havaitusta rikkomisesta tehdään ensisijaisesti kunnan sisäiseen ilmoituskanavaan.

Kunta ei saa kohdistaa ilmoittajaan vastatoimia rikkomista koskevan tiedon ilmoittamisen tai julkistamisen vuoksi. Kiellettyä on myös menettely, jonka tarkoituksena on rikkomista koskevan tiedon ilmoittamisen tai julkistamisen estäminen.

Työnantajan tai tämän edustajan menettelyä tai päätöstä on pidettävä kiellettynä vastatoimena, jos työ- tai virkasuhteessa olevan henkilön palvelussuhteen ehtoja heikennetään tai hänen palvelussuhteensa päätetään, henkilö lomautetaan, häntä muutoin kohdellaan epäedullisesti tai häneen kohdistetaan muita kielteisiä seurauksia sen vuoksi, että hän on ilmoittanut tai julkistanut rikkomista koskevan tiedon tai osallistunut ilmoittamansa rikkomista koskevan asian selvittämiseen.

Ilmoittajaa, joka ilmoittaa tai julkistaa rikkomista koskevia tietoja tämän lain mukaisesti, ei aseteta tietojen antamisen, hankkimisen, ilmoittamisen tai julkistamisen osalta vastuuseen sopimukseen, lakiin, asetukseen tai määräykseen perustuvaa tietojen ilmaisemista koskevan rajoituksen rikkomisesta. Edellytyksenä on lisäksi se, että ilmoittajalla oli ilmoittamishetkellä perusteltu syy uskoa, että tietojen ilmoittaminen tai julkistaminen on välttämätöntä ilmoituskanavasta annetun lain soveltamisalaan kuuluvan rikkomisen paljastamiseksi.

Lisätietoja

Ilmoitusten käsittelystä vastaavat
Yhteystiedot kunnan verkkosivuilla